

EL RELLOTGE SOLAR ROMÀ D'ADOR

INTRODUCCIÓ

El rellotge de sol més usual en l'Hispania Romana té forma de sector esfèric i s'anomena hemiciclum. Aquest model no té cap semblança amb el nostre rellotge de sol tradicional. En primer lloc, marca les hores antigues o temporàries. En segon lloc, és exempt i es pot traslladar i col·locar en qualsevol ubicació amb només orientar-lo en la direcció adient.

Els romans dividien el dia en dues parts diferenciades: dia i nit. Cadascuna tenia el seu propi sistema de mesura. El dia el dividien en 12 parts iguals, des de l'eixida del sol fins a la posta. D'aquesta divisió en sortien hores desiguals segons l'estació de l'any. En la nostra latitud, una hora romana tindria una durada d'uns 75 minuts actuals en el solstici d'estiu, i d'uns 45 en el d'hivern. A la primavera i a la tardor, la durada seria d'uns 60 minuts.

L'hemisicclum romà consta d'una superfície corba (que pot ser esfèrica, cònica, cilíndrica...) sobre la qual es dibuixen onze línies horàries que divideixen el pla del rellotge en 12 sectors corresponents a les 12 hores romanes. PRIMA, SECONDA, TERTIA, etc.

A la Península Ibèrica cal destacar el de can Feliu (Museu d'Història Local de Rubí), el de Segòbriga (Museu Provincial de Conca), entre d'altres. Dels 30 exemples que es conserven en la Hispania Romana hi ha 18 a la Tarraconensis, 4 a la Bètica i 8 a la Lusitània. Fora de les nostres fronteres cal destacar el que trobem a la ciutat romana de Pompeia.

1

2

3

- 1 Rellotge de Solar de can Feliu d'Història Local de Rubí, Barcelon
2. Rellotge Solar de Segòbriga, Provincial de Conca.
3. Rellotege Solar de Pompeia.

EL RELLOTGE SOLAR D'ADOR

L'Hemiciclum d'Ador és l'únic rellotge solar d'època romana que es conserva al País Valencià. Es tracta d'un rellotge d'època Imperial Romana, molt probablement del s.III dC. Prové d'una vil·la romana que es troba al terme municipal d'Ador, molt pròxima a l'actual població d'Ador. El rellotge solar d'Ador és una peça extraordinària. De rellotges antics, que en tinguem constància, només es conserva un fragment de rellotge solar andalusí al museu de Sagunt, probablement del s. XI. En qualsevol cas, el d'Ador seria uns 800 anys anterior a aquest. Ens trobem, doncs, davant el rellotge valencià més antic, amb gran diferència.

És un model clàssic amb buidatge cònic que no presenta les corbes estacionals. Conserva el forat on s'hi encastava el gnòmon (busca metàl·lica, desapareguda, que produïa l'ombra). És bastant complet i, tot i l'erosió, es troba en un acceptable estat de conservació que permet observar la posició de les 11 línies horàries. Els experts consideren que es tracta d'una peça arqueològica de gran importància, que a partir d'ara es podrà visitar en l'ajuntament d'Ador.

La seua importància i excepcionalitat han fet que l'Ajuntament d'Ador comence amb les tasques de conservació perquè aquesta peça se li done la protecció adequada així com l'elaboració d'un estudi complet que ben aviat podrem gaudir.

Autor del text: Joan Olivares (gnomonista)

Fotografies del rellotge d'Ador: David Mari

AJUNTAMENT D'ADOR